

Ingemar Forsgren
Finkvägen 13
13442 Gustavsberg

Bakgrund

Min födelsestad är Västerås. Där föddes jag på sommaren 1940. Min far var färghandlare och mamma var hemmafru. Vår släkt präglades på 40-och 50-talet av att så gott som alla antingen var lantbrukare eller drev någon form av rörelse. Som exempel så var min morfar lantbrukare och min farfar skohandlare. Min moster och morbror drev en grossiströrelse i konfektyr.

Barndomens somrar har känts betydelsefulla för mig. Vår familj hyrde en sommarstuga som låg bara några meter från en badstrand. Som barn hade jag och mina lekkamrater stor frihet på landet. Vi kunde ro ut på sjön hur mycket vi ville. Vi byggde kojor och tog oss för med en mängd olika aktiviteter. Så här i efterhand förstår jag att detta var en utmärkt kreativitetsträning.

Min skolgång blev efter inträdet till realskolan en katastrof. Jag var inte alls mogen för den typen av skola. Jag blev inte förflyttad till andra klass. Jag måste tenta. En stor del av den sommaren fick jag tillbringa på en ferieskola. Tentamen misslyckades och jag fick gå om först klass. Men detta klarade jag inte av. Nu måste jag ännu en gång tenta. Och nu, nu äntligen kom jag upp i andra klass. Men det blev lika illa igen. Återigen fick jag tillbringa en stor del av sommaren på ferieskolan. Tentamen misslyckades. Det som nu återstod var att jag var tvungen att lämna realskolan.

Jag var usel i alla ämnen. Det fans dock ett undantag. Teckning låg mig varmt om hjärtat. I detta ämne fick jag fina betyg. Jag längtade ständigt till teckningslektionerna. På den tiden fanns även s k frivillig teckning på kvällstid. Dessa timmar missade jag aldrig.

Den sista skolavslutningen i domkyrkan kändes lite märklig. För trots att jag varit så dålig i skolan fick jag ändå komma fram och ta emot ett premium av rektorn för min insats i teckningsämnet.

Efter denna miserabla skolgång började jag arbeta i färghandeln. Jag trivdes bra med det och stannade i ett år. Men skulle jag fortsätta inom detaljhandeln så borde jag skaffa mig mer utbildning. Jag mognade betydligt under detta år i färghandeln. Jag anmälde mig till en ettårig handelskurs på yrkesskolan. Nu blev mina studier något helt annat. Jag stortrivdes. Betygen blev väsentligt bättre. Jag blev verkligen stolt och mitt självförtroende stärktes rejält.

Nu fick jag verkligen blodad tand för studier. I Stockholm fanns en tvåårig detaljhandelslinje för färghandeln vid Stockholms stads yrkesskolor. Det kändes roligt att få börja läsa i Stockholm. Genom en släkting ordnades ett inackorderingsrum för mig. Dessa två år på handelsskolan var två år jag inte vill ha ogjorda. Mina studieresultat blev strålande.

I en tidning såg jag en annons om en tvåårig affärsledarutbildning i Linköping..

Den utbildningen var en modifierad handelsgymnasieutbildning.

För att bli antagen till den utbildningen fordrades realexamen. Till någon realexamen kom jag aldrig. Trots detta sände jag in min ansökan. Min glädje blev stor då jag ändå blev antagen. Man ansåg att mina betyg från handelsskolan var tillräckligt bra för att kunna antaga mig.

Det var med stor glädje jag åkte till Linköping. Jag hade bott två år i inackorderingsrum i Stockholm, och nu blev det samma lösning i Linköping.

Det gick utmärkt för mig på denna skola, dock med ett undantag och det var tyskan. Mina förkunskaper räckte inte alls till och jag kunde inte alls hänga med. Istället för att lägga ner mycken energi för att någorlunda kunna hänga med så bedömde jag att det var bättre att använda tiden till att koncentrera mig på de övriga ämnena.

Efter avslutad skolgång i Linköping började jag arbeta i min fars butik i Västerås. Men jag blev inte långvarig där. Huset där butiken fanns skulle rivas. Under byggtiden bedrevs affärsrörelsen från provisoriska lokaler. Nu gick det bakåt för butiken. Min far som då var en bra bit över 70 ville sälja. I det läget hade jag inget emot det.

Introduktion till dator-/datatekniken

Nu sökte jag anställning hos färgfabriken AB Wilh. Becker i Stockholm. Året var 1965. Jag arbetade på orderavdelningen. Beckers hade en datamaskin IBM 1401. Det var hos Beckers mitt intresse för datorer väcktes. Jag imponerades av denna maskin med tillhörande Ramacminne. År 1967 tog jag en introduktionskurs i ADB, och fortsatte med 360-grundkurs. Året därpå fortsatte jag med två kurser i Cobol.

Vi fick aldrig tillfälle att göra kompilering och testkörning i dator.

Att få tid att köra kompilering och tester i datamaskin var på den tiden alltför kostsam. Så vi fick nöja oss med skrivbordstester.

År 1969 sökte dåvarande AB Dataservice en kontaktman. Jag såg då min chans att komma in i databranschen och sökte den tjänsten. Den andra mars 1969 började jag att arbeta hos Dataservice.

Dataservice vare ett företag som utförde datorkörningar för olika företag. Det var redovisning, löner och en mängd olika skraddarstyrda system. Mina arbetsuppgifter bestod i att vara en länk mellan kunden och de olika avdelningarna inom Dataservice. Det innebar att planera körningar och förbereda och organisera de åtgärder som var nödvändiga inför en datorkörning. Som exempel kan nämnas inhämtandet av underlag som stansavdelningen skulle ta hand om. Som input användes hålkort och hålremsor. Hålkorten stansades på stansavdelningen. Hålremsorna kom direkt från kunden och konverterades i en särskild maskin till magnetband. Dataservice hade ett generellt inläsningssystem där all data från hålremsorna lästes in. Från detta system separerades de olika filerna till respektive system.

Det var ofta problem med dessa körningar. Ständigt blev det fel.

Felkällorna var av de mest skilda slag. Omkörningar var vanliga. Det gick nog inte en dag utan att det var något som skulle köras om. Det gjorde att kunderna ofta fick sitt material för sent. Jag fick då kämpa för att få datortid för omkörningar. Hålremsorna var ofta ett problem. Det kunde hända att maskinen hos kunden inte var tillförlitlig. Exempelvis så kunde

det hända att hålen inte var riktigt utstansade så att det satt kvar pappersrester i hålet. Detta resulterade att maskinen som läste remsorna gav ifrån sig felaktigheter. Särskilt besvärligt var det med remsor från olivettmaskiner. Dessa maskiner framställde fyrkantiga hål. Och ofta var inte hörnen riktigt utstansade. Det var ett kolossalt tidsödande arbete att leta dessa fel. Vid några tillfällen hände det att det blev dubbelinläsning vid konverteringen från remsor till band. Den personen som skötte inläsningen kanske blev störd av någonting. Och när han skulle återuppta arbetet så av misstag läste han in en redan inläst remsa. Inför en körning i maskin så ”dukades” ett jobb. Det innebar att man samlade ihop allt som hörde just till den specifika körningen. Ett dokument följde med där det stod hur körningen skulle genomföras. I dukningen kunde det finnas band från inlästa håltremsor, hålkort, styrkort som särskilda preparerare skötte om. Parameterkort som det var kontaktmannens jobb att ombesörja. Själva dukningen ansvarade preparatörerna för. Dataservice hade tre datamaskiner. En IBM 360 och två GE-maskiner. Dessa maskiner hade inga diskar. Alla register låg på band, även objektprogrammen. Sourceprogrammen fanns i form av hålkort. GE-maskinerna kunde bara köra ett program i taget. Kommunikationen med maskinen skedde med en skrivmaskin. Där kom uppgifter upp om bandmontage och annat. När det gällde magnetbanden så fick kunderna hyra dessa. En särskild person skötte bandhanteringen och lämnade ut de nödvändiga banden till preparatören.

Stämningen bland personalen var fin. P g a att det var så mycket fel så var det ständigt övertidsarbete. Företaget var mycket mån om personalen. Det fanns bl a en husmor som var anställd. Hon ombesörjde att det fanns mat att äta på sena kvällar. Till förmiddagsfiket serverades det alltid ostfrallor. Till eftermiddagsfiket på fredagarna fanns alltid något extra till fikat. En annan unik detalj var att vi började en halvtimme senare på alla måndagar samt dagar efter en helg. Även om det fanns en formell befattningsstruktur så följdes den inte i praktiken. Jag minns särskilt första dagen på mitt arbete. Jag gick runt tillsammans med min chef och hälsade på medarbetarna. När vi kom till datorhallen så satt den tekniske direktören och stansade upp lite hålkort som han skulle använda. Så var det, ingen drog sig att utföra någon arbetsuppgift. Det kunde kanske hända att det var extra mycket att göra på efterbehandlingen, då var det inte alls konstigt att vem som helst hoppade in och hjälpte till. Efterbehandlingen var den avdelning som tog hand om de utskrifter från printrarna. En av de kunder jag hade hand om var dåvarande Sweda. De tillverkade kassaregister. På den tiden var dessa helt mekaniska med mängder av små och stora detaljer. Darorkörningarna för Sweda handlade om produktionsplanering. Körningarna ägde rum på någon av GE-maskinerna. I ett skede i körningen jobbade enbart internminnet. Man kunde inte se att maskin var igång. Operatören satt upp en lapp att maskinen inte fick röras. Det klart, om man öppnade någon lucka så kunde man se blinkande lampor.

Några lustigheter minns jag från denna tiden. Utskrifterna från GE-maskinernas printrar var inte av samma kvalitet som utskrifterna från IBM-maskinen. Texten hoppade ganska mycket. Texten dög inte till att skriva

ut inbetalningskort som skulle maskinläsas. Därför tog skriften ut på ett band och man lät IBM-maskinen sköta själva utprintningen.

Vid en jul lade programmeraren till texten God jul! Gott nytt år!

Nu fungerade IBM-maskinen så att om den fick ett tecken den inte kände igen istället skrev ett frågetecken. I detta fall kände maskinen inte igen utropstecknet. Följden blev att det på avin stod: God jul? Gott nytt år? Som tut var upptäcktes felet innan leverans. Körningen gjordes om utan utropstecken.

Vid ett annat tillfälle var det fel på typkedjan. Alla "h" blev "f".

Bla a minns jag att vi printade fakturor åt en kund. En av fakturamottagarna var Östkustens örlogshamn. Fakturamottagaren fick då det lustiga namnet Östkustens örlogsfamn.

Efter ett par år flyttade jag till Göteborg och arbetade på Dataservice göteborgskontor. Dataservice köptes upp av Datema.. Nu började utvecklingen att kunderna själva skaffade datorkapacitet inhouse.

Flera servicebyråer fusionerades. Till Datema knöts Samdata och Multidata. En händelse som inträffade vill jag gärna berätta om. Den kanske inte lämpar sig för tryck. Jag nämner den ändå. Ni får stryka den om ni anser att den är alltför ekivok.

Kundservicepersonalen satt en bra bit från datorhallen. En kvinnlig kundkontaktman höll på med att utreda en datorkörning som inte blivit bra.

Hon väntade på en körning och var väldigt stressad och lite uppjagad.

Printfiler från färdiga körningar låg i ett kösystem. Filerna tilldelades en bokstav. När så den färdiga körningen dök upp på hennes skärm ringde hon in till operatörerna och bad dem printa ut den aktuella filen.

Filen hade fått bokstaven Q.

Det hon sa var "ta fram q-kön för jag kommer strax ." I den lite uppjagade situationen hon befann sig i hasplade hon ur sig detta snabbt. Nu skulle hon gå till operatörerna och hämta sin lista. Då kom hon på vad hon egentligen sagt. "Q-kön" hade låtit som "kuken" i det snabba samtalet.

Blossande röd kom hon in till skrattande operatörerna.

Jag kom att senare arbeta med laserprintrar. Det var något alldeles extra när vi på Datema fått den första laserprintern. Men det är en annan och senare historia